

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

PS-II.431.14.2017

Pani Anna Dziombowska
Dyrektor Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Lidzbarku
ul. Jeleńska 26
13-230 Lidzbark

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lidzbarku,
- REGON: 130377942,
- NIP: 571-10-34-728,
mieszczącym się w Lidzbarku, ul. Jeleńska 26, 13-230 Lidzbark.
(akta kontroli str. 14-15)

W okresie objętym kontrolą stanowisko Dyrektora MOPS w Lidzbarku od 15 maja 2015 r. do 31 maja 2016 r. pełniła pani Joanna Orzechowska. Natomiast w trakcie kontroli jednostkę reprezentowała pani Anna Dziombowska, która na podstawie Zarządzenia 53/16 Burmistrza Lidzbarka z dnia 31 maja 2016 r. została zatrudniona od 1 czerwca 2016 r. na stanowisku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku.
(akta kontroli str. 16-17, str. 18)

Kontrolę zrealizowano w obecności pracowników merytorycznych Referatu Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej w składzie:

Aneta Łapińska – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 63/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.749.2017 z dnia 23 sierpnia 2017 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, która w dniu 30 sierpnia 2017 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

Ewelina Rakiej-Chomicka – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 47/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.750.2017 z dnia 23 sierpnia 2017 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, która w dniu 30 sierpnia 2017 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.
(akta kontroli str.1-13)

Termin kontroli: 25 – 29 września 2017 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 11/2017.
W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- *przedmiot kontroli:*

ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w tym warunki nabywania prawa, zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń opiekuńczych oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

- *okres objęty kontrolą:*

od 1 listopada 2015 r. do 31 października 2016 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2015, poz. 525 ze zm.) w związku z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli (akta kontroli str. 1-310) działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.

U s t a l e n i a:

Z pisemnych informacji Dyrektora MOPS dot. realizacji zadań przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych wynika, że w Gminie Lidzbark
w 2015 r.

- zamieszkiwało 14.742 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz 372 zameldowanych na pobyt czasowy,
- do świadczeń rodzinnych uprawnionych było 1821 osób,
- na wypłatę świadczeń rodzinnych wraz ze składkami społecz. wydatkowano **4.712.944 zł.**

w 2016 r.

- zamieszkiwało 14.473 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz 304 mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy,
- do świadczeń rodzinnych uprawnionych było 1746 osób,
- na wypłatę świadczeń rodzinnych wraz ze składkami społecz. wydatkowano **5.574.627,83 zł.**

(akta kontroli str. 19,20, 21-168 sprawozdania finansowo-rzeczowe dostępne w Oddziale budżetu, planowania i analiz Wydziału Polityki Społecznej)

Jak widać z powyższego, przy porównywalnej liczbie mieszkańców, zamieszkujących gminę w latach 2015-2016 nieznacznie spadła liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych, tj. o 75 osób.

Ponadto ustalono, że w okresie zasiłkowym 2015/2016 ogółem na świadczenia rodzinne wraz ze składkami społecznymi wypłacono w sumie **5.262.888,17 zł**, w tym na skontrolowane świadczenia:

- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka	115.000,00zł,
- zasiłki pielęgnacyjne	974.457,00 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne	860.025,70 zł
- specjalne zasiłki opiekuńcze	91.007,10 zł,

(akta kontroli str. 169)

Kwota na obsługę zadań zleconych w rozdziale 85212 w roku 2015 wyniosła ogółem 222.254,29 zł, natomiast w 2016 roku 250.991,90 zł.

(akta kontroli str. 170)

Na podstawie pisemnej informacji na temat wynagrodzeń i zatrudnienia osób realizujących kontrolowane zadania, ustalono, że w kontrolowanym okresie realizowały one tylko zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Cyt. „Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku informuje, że w kontrolowanym okresie 2015/2016 w rozdziale 85212 zostały poniesione wydatki na wynagrodzenie pracowników referatu świadczeń rodzinnych ze środków własnych. W roku 2016 wkład własny wyniósł 27,92%, w roku 2015 – 28, 54%”

(str. 171, str. 219-245)

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

W Gminie Lidzbark organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych jest Burmistrz Lidzbarka. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 20, ust. 3 wspomnianej ustawy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku w oparciu o uprawnienia wydane w drodze Zarządzenia Nr 67/15 Burmistrza Lidzbarka z dnia 15 maja 2015 r. oraz Zarządzenia Nr 60/16 Burmistrza Lidzbarka z dnia 1 czerwca 2016 r. w sprawie imiennych upoważnień do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych.

Ponadto starszy pracownik socjalny MOPS w Lidzbarku na podstawie upoważnienia z dnia 8 czerwca 2016 r. w trakcie nieobecności Dyrektora jednostki upoważniony jest do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także wydawania w tych sprawach decyzji.

Dodatkowo wszyscy pracownicy merytoryczni posiadają upoważnienia do prowadzenia postępowań w zakresie kontrolowanych zadań.

(akta kontroli str. 172-177, str. 246-258)

Swoją działalność MOPS wykonuje na podstawie Statutu, przyjętego w drodze Uchwały Nr X/89/15 Rady Miejskiej w Lidzbarku z dnia 31 sierpnia 2013 r. W § 7 Statutu wskazano zadania realizowane przez GOPS, w tym także zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, dotyczące świadczeń rodzinnych.

(akta kontroli str. 178-180)

Organizację pracy oraz zakres obowiązków dla poszczególnych stanowisk pracy określa Regulamin Organizacyjny jednostki przyjęty Zarządzeniem Nr 8/2015 z dnia 2 listopada 2015 r. zmienionego Zarządzeniem Nr 2/2016 z dnia 10 marca 2016 r.

(akta kontroli str. 181-197)

W § 16 Regulaminu wskazano Referat Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego wraz z opisem zakresu działania ww. komórki.

(akta kontroli str. 197)

W związku z pisemną informacją, otrzymaną w czasie kontroli oraz zgodnie z zapisami w Rozdziale V Regulaminu Organizacyjnego, Dyrektor kontrolowanej jednostki przyjmuje interesantów w każdy poniedziałek w godzinach 8.00 – 10.00. Ponadto w miarę możliwości klienci przyjmowani są również w pozostałe dni pracy Ośrodka.

(akta kontroli str. 198)

Kontrolującym przedstawiono „Rejestr skarg i wniosków”. W okresie objętym kontrolą odnotowano skargę na zachowanie pracownika Ośrodka, którą złożyła osoba ubiegająca się o nabycie prawa do zasiłku opiekuńczego. Cyt. „ Ze spotkania został sporządzony protokół, z którego wynika, że strona nie wniosła nic nowego do sprawy. Przeprowadzono rozmowę z pracownikiem”.

(akta kontroli str. 199)

W trakcie kontroli ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą. Właścicielem budynku, w którym realizowane są świadczenia rodzinne jest Urząd Miasta i Gminy Lidzbark, a administratorem MOPS w Lidzbarku. W obiekcie mieści się Środowiskowy Dom Samopomocy.

Obiekt został pozbawiony barier architektonicznych poprzez istniejący podjazd umożliwiający dostanie się interesantom niepełnosprawnym do siedziby Ośrodka.

W strukturze organizacyjnej jednostki wyodrębniono pokoje do obsługi świadczeń rodzinnych, wyposażone są w niezbędne urządzenia biurowe.

Powyższy schemat nie powoduje zakłóceń w wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej, a także nie niesie zagrożenia naruszania norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 19)

W pomieszczeniach Referatu znajdują się zabezpieczone szafy, w których przechowywane są dokumenty dotyczące świadczeń rodzinnych.

(akta kontroli str. 200)

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń przyjmowane są bezpośrednio w Referacie Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego. Następnie pracownicy merytoryczni przekazują je do sekretariatu, w celu wpisania ich do dziennika korespondencyjnego. Po zarejestrowaniu wniosków pracownik sekretariatu przekazuje je pracownikom merytorycznym, którzy ewidencjonują wnioski w programie dziedzinowym Sygnity oraz w rejestrach papierowych.

Pracownicy dokonują weryfikacji wniosków wraz z załącznikami, a następnie wydają projekty decyzji administracyjnych, które są przedkładane osobie upoważnionej do ich podpisu.

(akta kontroli str. 201, str. 202)

W kontrolowanym okresie pracownicy merytoryczni ds. świadczeń rodzinnych, zgodnie z załączonymi certyfikatami uczestniczyli w szkoleniach ściśle związanych z podwyższaniem stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych na zajmowanym stanowisku:

- „Ustawa o świadczeniach rodzinnych 2016 – nowelizacja”,
- „Ustalanie i wypłata świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego”,
- „Świadczenia rodzinne 2016 – aktualne problemy”,
- „Szkolenia dla użytkowników Oprogramowania SR/FA z zakresu komunikacji z Centralnym Systemem Informatycznym Zabezpieczenia Społecznego”,
- inne.

(akta kontroli str. 203-218)

Z przedstawionej kontroli dokumentacji wynika, że MOPS podpisał umowę licencyjną na lata 2015-2016 z Sygnity SA z siedzibą w Warszawie na korzystanie z oprogramowania do obsługi świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz moduł: windykacje, jak również udzielanie niezbędnych konsultacji wg zasad świadczenia usług. Tym samym w kontrolowanym okresie w MOPS obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego. W związku z powyższym Dyrektor MOPS przedłożyła dokumenty, dotyczące m.in. formy regulowania zobowiązań związanych z zakupem oprogramowania użytkowego.

(akta kontroli str. 259-268)

W myśl art. 29 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, podmiot realizujący zadania z zakresu świadczeń rodzinnych może gromadzić i przetwarzać - w zakresie określonym w ustawie - dane osobowe osób wyszczególnionych w art. 23 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy oraz dane osobowe członków ich rodzin.

W związku z powyższym kontrolującą przedstawiono Zaświadczenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 16 marca 2012 r. o zarejestrowaniu zbioru danych osobowych o nazwie „Świadczenia Rodzinne”.

(akta kontroli str. 269)

Ustalono, że pracownicy merytoryczni posiadają imienne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych.

(akta kontroli str. 270-278)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

Kontrolująca określiła, że kontroli poddanych będzie 35 postępowań administracyjnych związanych z realizacją kontrolowanych zadań. Ilość postępowań przewidzianych do kontroli ustalono w takiej wysokości, aby ustalone mierniki były reprezentatywne dla próby badawczej. Założono, że kontroli poddanych zostanie:

- 15 postępowań administracyjnych w zakresie ustalenia uprawnień do świadczeń pielęgnacyjnych oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego (w tym maksymalnie 5 postępowań administracyjnych dotyczących specjalnego zasiłku opiekuńczego),
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustaleniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustaleniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Założono, że w sytuacji wszczęcia i zakończenia przez jednostkę kontrolowaną, w okresie objętym kontrolą, mniejszej ilości postępowań z poszczególnych zakresów, które wymieniono powyżej, ilość postępowań administracyjnych poddanych kontroli zostanie uzupełniona z pozostałych, ww. zakresów prowadzonych postępowań do liczby ogólnej minimum 35 postępowań.

Ponadto uznano, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie spośród wszystkich postępowań administracyjnych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku w okresie objętym kontrolą z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku pielęgnacyjnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Ustalono, że w kontrolowanym obszarze Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku przyjął razem **346** wniosków o ustalenie prawa do świadczeń, w tym:

- **113** wniosków związanych z ustaleniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- **182** wnioski związane z ustaleniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego,
- **20** wniosków związanych z ustaleniem uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego,
- **31** wniosków związanych z ustaleniem uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

W związku z przyjęciem wniosków, wszczęto postępowania administracyjne, które zakończyły się wydaniem **369** decyzji, w tym **5** odmownych.

(akta kontroli str. 279)

W sprawach dotyczących wyżej wspomnianych uprawnień, MOPS w Lidzbarku nie pozostawił żadnego wniosku bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str. 279)

W okresie poddanym kontroli prowadzono 9 postępowań w sprawach nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str. 280)

W powyższej sprawie Dyrektor MOPS w Lidzbarku nie wydała decyzji o umorzeniu lub rozłożeniu na raty nienależnie pobranych świadczeń.
(akta kontroli str. 281-282)

Do dnia kontroli tj. 25 września 2017 r. MOPS w Lidzbarku odzyskał całość nienależnie pobranych świadczeń.
(akta kontroli str. 280)

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wydano 37 decyzji.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych.

Kontroli podano:

- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, w tym 1 zakończonych wydaniem decyzji odmownej.

Powód wydania decyzji odmownej:

- przekroczenie kryterium dochodowego.

(akta kontroli str. 283)

- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego, w tym 1 zakończonych wydaniem decyzji odmownej oraz 1 w sprawie uznania i zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Powód wydania decyzji odmownej:

- brak jednego z ustawowych wskazań w orzeczeniu o niepełnosprawności.

Powód nienależnie pobranego świadczenia:

- nabycie uprawnienia do dodatku pielęgnacyjnego z ZUS

(akta kontroli str. 284)

- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, w tym 1 zakończonych wydaniem decyzji odmownej oraz 1 w sprawie uznania i zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Powód wydania decyzji odmownej:

- brak jednego z ustawowych wskazań w orzeczeniu o niepełnosprawności.

Powód nienależnie pobranego świadczenia:

- zmiana sytuacji rodzinnej, mającej wpływ na prawo do tych świadczeń.

(akta kontroli str. 285-286)

- 5 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego, w tym 1 w sprawie uznania i zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Powód nienależnie pobranego świadczenia:

- zmiana sytuacji rodzinnej, mającej wpływ na prawo do świadczeń.

(akta kontroli str. 285-286), poz. 1-3, poz. 7-8)

W powyższym zakresie ustalono następujące uchybieństwa nie mające wpływu na kontrolowaną działalność:

1. W 5 przypadkach poddanych analizie spraw, co stanowiło 14,28 % wszystkich skontrolowanych

spraw, w sentencjach decyzji, dotyczących nabycia prawa do świadczeń opiekuńczych, w związku z kontynuacją orzeczenia o niepełnosprawności MOPS w Lidzbarku bezzasadnie, powołując się na art. 105 K.p.a. umarzał postępowanie administracyjne za ostatni miesiąc poprzedniego okresu, na który świadczenia przyznał i wypłacił stronie decyzji środki finansowe.

Skutek ustalonego uchybienia:

Niezachowanie procedur wynikających ze stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego w prowadzonym postępowaniu administracyjnym.

(akta kontroli str. 285-286, poz. 1-3, poz. 7-8, str. 287-293)

Przyczyną powstania powyższego uchybienia była błędna interpretacja i niewłaściwe zastosowanie, przez osoby upoważnione w kontrolowanym okresie do podpisywania decyzji administracyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lidzbarku, przepisów prawa dotyczących bezprzedmiotowości postępowania, o której mowa w art. 105 § 1 K.p.a.

Zgodnie z informacją Dyrektora, w związku z koniecznością opłacania składek za osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego, Ośrodek zwraca się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie informacji dotyczącej przebiegu ubezpieczenia oraz podanie okresu niezbędnego do uzyskania przez świadczeniobiorcę okresu ubezpieczenia, o którym mowa w ustawie o ubezpieczeniach społecznych.

(akta kontroli str. 294)

W zakresie zasadności opłacania bądź nieopłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne analizie poddano akta 6 osób pobierających świadczenia opiekuńcze.

Weryfikacja spraw wykazała, że za osoby pobierające wspomniane świadczenia opiekuńcze Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku opłacał składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe, a także w przypadku braku tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego składki na ubezpieczenie zdrowotne.

O tym fakcie klienci dowiadawali się m.in. w pouczeniu decyzji administracyjnej.

(akta kontroli - imienne raporty miesięczne o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach losowo wybranych akt świadczeniobiorców str. 295-309)

Dyrektor MOPS oświadczyła pisemnie, że roczne raporty za rok 2016 dla osób ubezpieczonych cyt. „przesłano na adres klienta”.

(akta kontroli str. 294)

Wypłata świadczeń następuje przelewem na konta bankowe klientów Ośrodka lub przekazem pocztowym.

W odniesieniu do kwot świadczenia wypłacane są:

- przelewem na wskazane rachunki bankowe w ok. 83%

- przekazem w ok. 13%.

(akta kontroli str. 310)

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze ustalone uchybienia wnoszę o:

W każdym przypadku przestrzegać procedur, dotyczących zasadności umarzania postępowania administracyjnego, przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Wojewoda
Warmińsko-Mazurski
Artur Chojecki